

EN TIDNING UTGIVEN AV
MYNDIGHETEN FÖR TILLGÄNGLIGA MEDIER
OCH PUNKTSKRIFTSNÄMNDEN

Nr 01
2024

PUNKTSKRIFTSLÄSARE

PORTRÄTTET

Amanda Ludvigsson,
10 år, sprider kunskap
om synnedsättning

Inspirerar på Instagram

TIPS TILL
NYBÖRJARLÄSAREN

Kära läsare,

I det här numret får du möta Amanda Ludvigsson, 10 år. En driven tjej som vill sprida kunskap om hur det är att leva med en synnedsättning. Vi har också intervjuat Jimmy Freiding, tillgänglighetsexpert på Myndigheten för tillgängliga medier. Han reflekterar över hur det är att lära sig läsa punktskrift och kommer med tips på saker som kan vara bra att tänka på för nybörjaren.

Det är också viktigt att spana ut i världen efter kunskap. Genom internationella samarbeten kan den taktila läsningen ta större kliv framåt! Följ med på besök till fyra länder där experter delat med sig av erfarenheter. På barnsidorna tipsar vi den här gången om våra många varianter av punktskriftsböcker. Fråga gärna efter dem på biblioteket. Bland böckerna finns nämligen något för alla! Till exempel för vuxna med synnedsättning som läser för seende barn, för seende vuxna som läser för barn med synnedsättning och lästräningsböcker i olika svårighetsgrader för nybörjaren.

Tänkte du förresten på att tidningen kom tidigare i år? I fortsättningen ges Vi punktskriftsläsare ut i maj och november. Trevlig läsning!

Anette Säfström, redaktör

Innehåll 1/2024

I korthet	3
Utblick	4
Amanda Ludvigsson	6
5 frågor till Jimmy Freiding	9
Barn & unga	10
Punktskriftsnämnden	12

Vi punktskriftsläsare ges ut av Myndigheten för tillgängliga medier och Punktskriftsnämnden två gånger per år. Den är gratis och finns i punktskrift, svartskrift och som tillgänglig pdf. För att prenumerera, kontakta Punktskrifts- och prenumerationservice.

Ansvarig utgivare: Jannica Hedlund

Redaktör och grafisk form:

Anette Säfström

Redaktion: Helén Åberg, Björn Westling, Catinka Grunditz, Malin Sjöblom Vrak, Jimmy Freiding, Eva Bengtsson.

Adress: Myndigheten för tillgängliga medier, Box 51, 201 20 Malmö

Foto omslag: Apelöga

Punktskrifts- och prenumerations-

service: öppet måndag till torsdag

klockan 9–12. Telefon: 040-653 27 20,

E-post: punktskrift@mtm.se

Läsguldet

Tillgänglig läsning för alla

Ny åttapunktstabell tar form!

Snart finns ett första utkast till ny åttapunktstabell. Punktskriftsnämnden och SRF håller ett webinarie om den nya tabellen den 4 juni klockan 18–20. Kontakta Henrik Götesson på SRF om du vill vara med på webinariet: henrik.gotesson@srf.nu. Det finns också chans att testa den nya tabellen under sommaren. Välkommen att höra av dig till Thomas Ragnarsson om du är intresserad av det: [på thomas.ragnarsson14@gmail.com](mailto:thomas.ragnarsson14@gmail.com).

Utskick på punktskrift om EU-valet

Om du har anmält dig till utskick av samhällsinformation i punktskrift får du snart ett utskick inför EU-valet 9 juni. Det innehåller bland annat information om valsedlar och kuvert, mandatfördelning och praktisk information om röstningen. Valmyndigheten ansvarar för innehållet och det är de som skickar ut röstkortet på punktskrift. Har du inte registrerat dig men vill ha utskicket om EU-valet? Hör av dig till info@mtm.se.

Tactile Reading 2025 närmar sig!

Är du intresserad av utvecklingen inom det taktila området? Då ska du hålla koll på konferensen Tactile Reading i Amsterdam 2–4 juni 2025 – en mötesplats för yrkesverksamma, användare, forskare från olika discipliner och företag. Konferensen har flera parallella spår. Några av dem är taktila bilder och 3D, utbildning, fritid och spel samt taktill läsning för barn med flera funktionsnedsättningar.

Tactile Reading initierades av Punktskriftsnämnden och hölls första gången 2017. Läs mer om konferensen på: tactilereading.yellenge.nl

Nominera till Läsguldet 2024!

Vet du någon med stort engagemang för att alla ska kunna läsa på lika villkor? Nominera hen till MTM:s årliga pris Läsguldet – tillgänglig läsning för alla! På mtm.se kan du läsa mer om priset, tidigare vinnare och nominera din kandidat.

Visste du att..?

Varje månad tar MTM fram en lista över nya punktskriftsböcker. Listan publiceras på Legimus.se och du kan också prenumerera på den på punktskrift eller som textfil via e-post. Kontakta Punktskrifts- och prenumerationservice för att bli prenumerant!

Ny rapport om bildbeskrivningar

I en digital värld finns mängder av bilder. För att fler ska inkluderas i alltifrån sociala sammanhang till säkerhetslösningar behöver alla kunna ta del av dem. Punktskriftsnämnden har publicerat en ny rapport som visar på stora möjligheter till bättre och mer valbar kommunikation av bilder i framtiden.

Ett av områdena som undersökts är möjligheten att dela upp en bildbeskrivning i mindre delar så att läsaren själv kan välja vilka delar i bilden som ska beskrivas. Ett annat område är att läsa information med olika sinnen, som doft och temperatur, och ett tredje område är förstås artificiell intelligens, AI. Forskarna menar att AI kommer att användas i allt fler sammanhang med möjlighet att ställa frågor och kommunicera med det digitala systemet om vad som syns i en bild, karta eller ett diagram. Det är också viktigt att användare ska kunna skapa bilder själva, eller markera och redigera i bilder, understryker forskarna.

Läs hela rapporten på Punktskriftsnamnden.se.

SAMARBETE ÖVER GRÄNSERNA

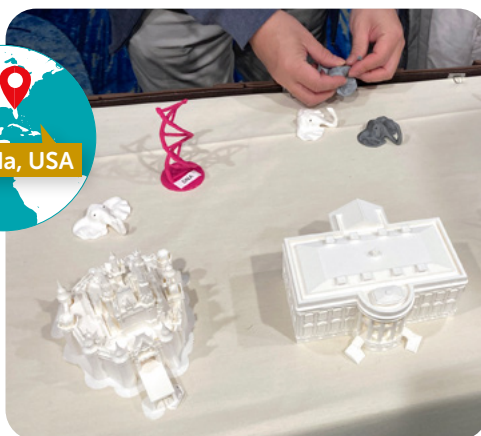
Att lära av varandra och utbyta kunskap om läsning är a och o för att kunna erbjuda läsarna rätt produkter och tjänster. Här berättar medarbetare på MTM om viktiga möten under det senaste året.

Getting In Touch With Literacy

29 november – 3 december hölls en stor internationell konferens om taktilt läsande. Yrkespersoner från hela världen samlades i Florida för att dela kunskap, utvecklingsprojekt och knyta kontakter.

MTM:s Catinka Grunditz var på plats och bevakade bland annat taktila bilder:

– Två projekt där man använt 3D-modeller för att stödja läsförståelsen var särskilt intressanta. Ett från Japan där man använt tredimensionella illustrationer till litteratur med komplexa bilder. Långa bildbeskrivningar belastar minnet och man ville undersöka om 3D-modeller tillsammans med bildvägledning lika bra eller bättre kunde återge informationen i exempelvis ett detaljrikt fotografi. Ett av målen med projektet var att skapa ett bibliotek med 3D-modeller som illustrationer till litteratur för utlån. Det andra projektet hade målet att stödja läskunnigheten hos punktskriftsläsande barn genom att erbjuda litteratur med

Till vänster: 3D-modeller av en DNA-spiral, Askungens slott och Vita huset. Till höger: teckning ritad med vattenbaserat tusch på ett fukt känsligt papper av natursvamp så att linjerna svällt upp och blivit taktila. Lilla bilden: Catinka Grunditz.

tillgängliga illustrationer. Även här användes 3D-modeller som illustrationer, som stöd till texten i böcker som specialskrivits för målgruppen.

På konferensen fick besökarna ta del av taktila bilder från olika delar av världen. Både väletablerade tekniker med svällpapper och termoplast, och ny teknik för digital bildvisning som avancerade punktskriftsdisplayer med zoomfunktion för bilder. Säkert kommer ny

utveckling även vad gäller analoge bilder framöver. Bland annat har MTM testat en ny lovande teknik för taktilt tryck i ett pilotprojekt.

SPSM i Sverige, Statped från Norge och Visio från Nederländerna delade med sig av ett samarbetsprojekt om undervisningsmetoder och lärmaterial för taktila läsare.

– Kanske kommer svenska experter att bidra med nya projekt även under nästa GITWL-konferens i Alabama 2025?, säger Catinka Grunditz.

Nordic Braille Meeting

Den 25–26 oktober 2023 samlades de nordiska punktskriftsnämnderna i Reykjavik. MTM:s Malin Sjöblom Vrak och Tim Arborealis deltog på plats.

– Det finns ett stort intresse för att samarbeta över nationsgränserna. Våra frågor och utmaningar är liknande oavsett land och det finns en stor vilja att hitta gemensamma lösningar.

Tre arbetsgrupper startades: Musiknoter i punktskrift, Utvecklingen av en ny standard för svensk åtta-punktsskrift samt Vetenskap, teknik,

ingenjörskonst och matematik i punktskrift. MTM har redan projekt igång inom dessa områden och är glada över att ha värvat samarbetspartners.

– Det var också imponerande att höra om det isländska punktskriftsarbetet. Det finns 20 punktskriftsläsare totalt på Island, varav omkring 5–8 är aktiva läsare. Det är inspirerande att höra om hur isländska myndigheters kompetens och produktion upprätthålls för en så liten målgrupp.

Lagar och regler för rätten att lära

Malin Sjöblom Vrak och Tim Arborealis står framför en taktill karta över Island.

sig punktskrift skiftar mellan våra nordiska grannländer. I Norge har barn exempelvis lagstadgad rätt att lära sig punktskrift i skolan även om det är också svårt att efterleva, på grund av brist på lärare. I Sverige finns inte den rätten.

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

I november 2023 besökte MTM systemmyndigheten i Oslo, Nasjonalbibliotekets Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek, NL. Syftet var bland annat att stärka kunskapsutbytet kring produktionen av tillgängliga tal- och punktskriftsböcker. 26 medarbetare från båda myndigheterna diskuterade format, produktion och distribution. Malin Sjöblom Vrak var med från MTM:

– På senare år har vi använt oss av helt olika produktionssystem för punktskrift och NL är intresserade av att börja använda samma system som MTM. Vi hoppas att det kan leda till ökat samarbete och utveckla produktionen av punktskrift och annat taktill material.

NL producerar 550 punktskriftsböcker per år och MTM omkring 800. Myndigheterna har många likheter men också olikheter.

– I Sverige kompletteras ofta högskolelitteratur med bildbeskriv-

Foto: Elliott Elliott

Ett gemensamt produktionssystem i Sverige och Norge ska främja utvecklingen av punktskriften.

ningar och i vissa fall även med taktilla bilder. I Norge tilldelas studenter istället en mänsklig resurs som gör muntliga bildbeskrivningar vid behov, säger Malin Sjöblom Vrak.

Även kortskrift diskuterades, det vill säga det punktskriftssystem där orden förkortas. NL gör runt hundra titlar per år i detta format och MTM undersöker förutsättningarna för att återuppta sin produktion.

Digital E-Inclusion in Mathematics and Science

Ett trettiotal experter från hela världen möttes i Tokyo i februari för att diskutera hur matematik och naturvetenskap kan göras mer tillgängligt. Tim Arborealis arbetar med tal- och punktskriftsböcker på MTM och representerade Sverige.

– En utmaning för punktskriftsanvändare inom naturvetenskap är att läsa grafer och diagram. På konferensen diskuterades olika lösningar på detta. Man pratade också om hur vetenskapliga artiklar kan göras tillgängliga från början, och vilket sätt att läsa matematik som punktskriftsanvändare borde få lära sig i skolan.

En annan viktig fråga handlade om hur punktskriftsanvändare ska kunna skriva matematik. Det är nödvändigt för att arbeta inom naturvetenskap, och ett område som MTM kommer att bevaka framöver.

Amanda har varit medlem länge i MTM:s klubb för punktskriftsläsande barn, Punktklubben. Hon tycker om att få små paket utskickade med böcker, julpynt eller något fint till Alla hjärtans dag.

Amanda Ludvigsson har ett viktigt budskap att förmedla: du behöver inte vara extra orolig för ett barn som har en synnedsättning.

TEXT: BJÖRN GADD FOTO: APELÖGA

– Det är kul att träffa andra med synnedsättning för det finns saker som bara vi kan förstå, menar Amanda. Här med kompisen Tuva-Li och sin lillasyster.

”DET ÄR SKÖNT ATT INTE VARA BEROENDE AV NÅGON”

I radhuset utanför Malmö bor Amanda med sin familj. Altandörren är öppen ut till en liten uteplats, fylld av grönska. Stoj från lekande barn på skolan där Amanda går läcker in. Närheten till skolan visade sig bli en viktig faktor för Amandas självständighet.

– Jag kan gå hem själv från skolan med min käpp. Jag har lärt mig vägen med hjälp av en synpedagog. På ett ställe behöver jag stå med ryggen mot en vägg för att kunna gå helt rakt framåt och hitta rätt. Det är skönt att inte vara beroende av någon som ska ledsaga en hela tiden, säger Amanda Ludvigsson.

På frågan vad hon har för intressen kommer svaret blixtnabbt.

– Hudvård och hästar!

Det var på ett ridläger för några år sedan som hästintresset tog fart. Nu rider hon sedan några år varje

vecka i en grupp där alla barn har en egen ledsagare. Den första tiden sprang Amandas ledsagare framför och höll i hästen.

– Nu rider jag mer och mer på egen hand, känslan att kunna rida själv är bara skön. Man känner sig fri, säger hon och ansiktet spricker upp i ett varmt leende.

När vi ses har Amanda nyss kommit hem från en veckas skidåkning i fjällen.

– Att åka skidor är ungefär samma frihetskänsla som att rida. Jag har en ledsagare som åker bakom mig och vi pratar genom en örönsnäcka, så jag vet hur jag ska svänga. Sen har jag en skidväst på mig där det står ”blind” på ryggen, så att andra åkare tar lite mer hänsyn.

Skidvästen är ett exempel på en smart lösning som skapar frihet. Indikatorn som berättar vilken

färg till exempel ett klädesplagg har är en annan.

– Jag använder också en app som heter Be My Eyes, med den kan jag fotografera av en text i svartskrift och få den uppläst. Den kan också beskriva bilder.

Hon har precis börjat läsa böcker med tätskrift i skolan. Det tar lite längre tid eftersom hon inte är så van än. Samtidigt övar hon sig på att skriva på ett traditionellt tangentbord, för att inte alltid vara beroende av en punktskriftsdisplay. Hon föredrar att lyssningsläsa böcker när hon läser på fritiden, men om en bok bara finns i punktskrift så kan hon tänka sig att läsa det.

– Och jag önskar att det fanns punktskrift på fler ställen än bara i böcker. På matförpackningar till exempel, så att man vet vad det är i en burk eller flaska.

– Jag läste mycket taktila böcker när jag var mindre, där man kunde känna bilderna. Men nu läser jag mest längre kapitelböcker, säger Amanda.

Och jag känner ju var ett trappsteg börjar och slutar, säger hon.

Rösten skärps när hon pratar om de här frågorna. Det är tydligt att Amanda tycker att det är viktigt att hon inte ska bli annorlunda behandlad. När hon är ute kan det hända att människor frågar hennes ledsagare saker om henne.

– De kan ju fråga mig istället, jag står ju där. Jag blir inte arg, men så klart blir man irriterad eftersom det händer ganska ofta.

På hennes Instagramkonto finns en film där hon berättar hur viktigt det är att inte utgå från att en person med synnedsättning kan mindre än andra. Eller att den behöver hjälp med allt.

– Man får gärna erbjuda hjälp men inte bara ta tag i en och börja ledsaga. Då är det bättre att säga ”det är en lyktstolpe framför dig”. ●

➔ Amanda berättar om sammanhang som kan vara utmanande, och om situationer där hennes förutsättningar är precis samma som seende barn. Hon har en önskan om att fler ska förstå hur det är att leva med synnedsättning. På sitt Instagramkonto @livet_medsynnedsättning berättar hon om hur det är att vara tio år och blind.

– Jag vill att fler ska veta hur det är att ha en synnedsättning.

Och så vill jag inspirera föräldrar så att de kan lära sig. Att de inte behöver vara extra oroliga för sitt barn om det har en synnedsättning.

Amanda berättar om skolpersonal som inte lät henne klättra som de andra barnen på skolgården. Och att många inte tror att hon kan gå i trappor.

– Bara för att jag inte ser betyder det inte att jag inte kan röra mig.

”Det måste finnas lätta faktaböcker för punktläsande barn”

I förra numret av Vi punktskriftsläsare berättade vi att hela boken Maja tittar på naturen från 1983 nu finns som fyra olika taktila böcker. Ida Bengmark och Helén Åberg som arbetat med att ta fram dem berättar varför de ville göra just den boken taktil:

– Böcker om djur och natur används mycket i förskola och skola och lånas ofta på biblioteken. Det är viktigt att den typen av lätta faktaböcker finns även för punktläsande barn. Maja tittar på naturen uppmuntrar till att upptäcka saker och skiftningar i naturen och Maja är en barnboksfigur som många känner till. Innehållet är dessutom uppbyggt på ett sätt som gett oss möjlighet att presentera årstiderna med många och skiftande taktila bilder, säger Ida Bengmark.

Vad hoppas ni att böckerna ska ge läsarna?

– Nyfikenhet! Att de ska få barnen att gå ut och känna på kottar, lyssna på fåglar och lukta på växter, säger Helén Åberg.

Barnboken om Maja och naturen blev fyra fristående taktila bilderböcker. De finns att låna på biblioteket eller via Punktskrifts- och prenumerationsservice. De finns också att köpa på mtm.se.

5

frågor...

... till Jimmy Freiding, nybörjare på att läsa punktskrift och tillgänglighetsexpert på Myndigheten för tillgängliga medier, MTM.

Hej Jimmy! Varför bestämde du dig för att lära dig punktskrift och hur har du lärt dig?

– Jag kan inte längre läsa svartskrift och kände att jag ville ha ett skriftspråk. Man tappar ju bort stavning av orden när man bara lyssnar. Jag hittade en punktskriftskurs som Synskadades Riksförbund, SRF, håller i. Som medlem i SRF får man gå den så många gånger man vill för en smärre betalning. Den hölls under fyra dagar, från måndag lunch till torsdag lunch.

Vad har varit svårast?

– För att öva upp läshastigheten behöver man lära sig känna igen orden med fingrarna. Det svåra är att inte fortsätta läsa alla tecken, alltså bokstav för bokstav, när man har insett vilket ord det är. Men övar man regelbundet så kommer man in i det.

Vad är det bästa med att läsa punktskrift?

– Precis som att läsa med ögonen tar jag till mig texten bättre när jag läser med fingrarna jämfört med när jag lyssnar på texten. Det har gett mig ett skriftspråk igen. Jag kan anteckna och läsa anteck-

ningar. Jag brukar ha med mig min punktskriftsdisplay på möten så att jag kan anteckna och jag kan även spara stödanteckningar i den när jag ska hålla föredrag.

Du lyssningsläser också, när föredrar du det och när läser du hellre punktskrift?

– Det är lättare att slappna av och njuta av en skönlitterär bok genom att lyssna på den. Vem vet, när jag blir mer avancerad på punktskriftsläsning kanske jag även kan slappna av och njuta av böcker i punkt.

Du brinner för digital tillgänglighet. Berätta lite om det!

– Jag har jobbat som webbutvecklare i 18 år innan jag började på MTM och har alltid brunnit för

Foto: Sarah Perfekt

Jimmy Freiding

Ålder: 51 år.

Bor: Rosenvång i Malmö.

Gör på fritiden: Gillar att se film och serier, numera med syntolkning. Utforskar nya restauranger och pubar, lagar mat och läser böcker. Har tidigare älskat tv-spel men det har blivit svårare på grund av min grava synnedsättning.

användarvänlighet och användbarhet. Tillgänglighet är att dra dessa två områden till sin spets. Ett bra motto jag jobbar efter är ”Det som är nödvändigt för vissa, är bra för många och bekvämt för alla”. ●

TEXT: ANETTE SÄFSTRÖM

Mina tips till nybörjarläsaren

- Försök att öva lite varje dag. 20 minuter räcker bra.
- Börja med lättlästa böcker. Gärna med dubbelt radavstånd, så kallat glestryck, så att du håller dig på rätt rad.
- Haka inte upp dig på punkttecken som du inte känner igen. Ofta kan man härleda dem utifrån sammanhanget.
- Öva på att skriva med punktskriftstangentbord.
- Sitt någonstans där det är lagom varmt. När händerna blir kalla förlorar man i känslighet.

Hur vill du läsa?

Visste du att det finns många varianter på punktskriftsböcker för barn att låna? Här är en guide med böcker för olika behov.

TEXT: EVA BENGSSON, CATINKA GRUNDITZ FOTO: SARAH PERFEKT, ANETTE SÄFSTRÖM

Låna böckerna på biblioteket eller genom Punktskrifts- och prenumerations-service.

Inklistrad punktskrift

Bilderbok som läses av en vuxen eller ett barn med synnedsättning. Oftast en pekbok eller bilderbok med lite text och med tjockt papper i kartong. Punktskriften klistras in på sidorna med genomskinliga remsor.

Inbladad punktskrift

Bilderbok som läses av vuxen med synnedsättning för seende barn. Boken består av genomskinliga plastblad med punktskrift mellan bilderbokens sidor. På plastbladen finns bokens text i sin helhet tillsammans med bildbeskrivningar av illustrationerna. Det gör det möjligt för den som läser högt att föreställa sig vad barnet tittar på.

Punktskriftsbok med bilderbok i ficka

Bilderbok för barn som kan läsas av en vuxen med synnedsättning. Även barn med synnedsättning kan läsa boken med hjälp av en seende vuxen. Text och bildbeskrivningar är tryckta i punktskrift. Punktskriftsboken är spiralbunden med hårda pärmar. I bakre pärmen finns en ficka med originalboken.

Lästräning

Den här sortens bok görs för både vuxna och barn med synnedsättning. Böckerna är lättlästa, för nybörjarläsare eller personer som har behov av lättläst. De innehåller inga bildbeskrivningar och trycks i glestryck. En punktskriftsbok för lästräning innehåller originalboken och inläsning på cd-skiva i olika hastigheter.

Man tränar punktskriftsläsning genom att följa med i punktskriftsboken och samtidigt lyssna. För yngre nybörjarläsare finns enklare kapitelböcker. Böckerna trycks i glestryck och har originalboken i ficka på omslaget. Boken är spiralbunden med hårda pärmar.

En del taktila bilderböcker görs både med punktskrift, svartskrift och tecken som stöd. Som boken ovan – God natt, min lilla kanin.

Fyra varianter av taktila bilderböcker

Taktila bilderböcker är ett samlingsnamn för böcker med taktila bilder för barn med synnedsättning. De görs i flera olika varianter och för olika åldrar – från de yngsta, mest läsovana, till mer erfarna taktila läsare.

1. Kollagebilderbok

Den tryckta originalbokens bilder görs som kollagebilder i kontrastrika färger, former och material. Originalbokens text finns i punktskrift och storstil. Böckerna kan fungera bra även för lästräning då varannan rad är tryckt text och varannan rad är punktskrift. Vissa titlar innehåller även tecken som stöd.

2. Punktskriftsbok med kollagebilder

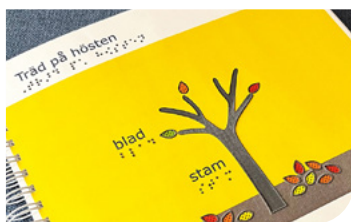
Spiralbunden bok med hård pärm. Den innehåller ett urval av kollagebilder. Kan ha originalbokens text tryckt i punktskrift tillsammans med en bilderbok i ficka eller tryckt svartskrift i storstil, varvat med punktskrift.

3. Punktskriftsbok med eller utan svällpappersbilder

Finns i olika utföranden men är i grunden en bok på tryckt punktskrift i olika svårighetsgrader. Den kan göras i glestryck, utan versaler och ibland med bildbeskrivningar och svällpappersbilder. Den behöver inte skickas tillbaka utan är ett enväglån.

4. Punktskriftsbok med storstil och svällpappersbilder

Originalbokens text finns med som punktskrift och tryckt svartskrift i storstil. Boken innehåller svällpappersbilder i färg och trycks i glestryck.

Boktips!

Bibbi passar Lasse

av Ingrid Olsson

Bibbi sitter i vagnen och vill hålla i den busiga hunden Lasses koppel. När en ekorre visar sig får mamma och Bibbi en fartfylld promenad. Bilderbok för de yngsta med inbladad punktskrift.

Blodiga fakta

av Ingelin Rössland

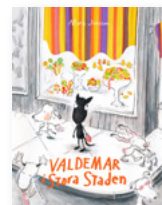
Lär dig allt om blod! Hur det pumpas runt i kroppen, om näsblod och om blodets betydelse i religionen. Punktskriftsbok med originalbok och boken uppläst i två hastigheter.

Valdemar i stora staden

av Maria Jönsson

Pappa har blivit sjuk och vargen Valdemar ska till apoteket och köpa medicin. Men på vägen dit passerar han godisbutiken... Bilderbok med originalbok.

Jordens mystiska försvinnanden

av Jens Hansegård

Brukar du tappa bort saker? Det gör vi alla. Men ibland försvinner jättestora saker! En hel stad till exempel, hur går det till?

I den här boken får du läsa om flera mystiska försvinnanden. För lästräning, med originalbok.

Populär bok nu på finska

Handbok för superhjältar som punktskriftsbok med kollagebilder finns nu översatt till finska. Låna den via MTM:s punktskrifts- och prenumerationsservice eller köp den på mtm.se.

Nyhet!

Skriftserien Svensk punktskrift viktig för utvecklingen

Punktskriftsnämnden arbetar för att gynna punktskriften och den taktila läsningen i Sverige. Nämndens sekreterare Björn Westling berättar om publikationer de tagit fram.

En av Punktskriftsnämndens viktigaste uppgifter är att ta fram skrivregler för den svenska punktskriften. De publiceras i skriftserien Svensk punktskrift. I skriften Svenska skrivregler för punktskrift finns skrivregler för de flesta skrivsituationer och sammanhang. Den kom ut 2009 och togs fram i samarbete med Språkrådet. Mindre ändringar och tillägg kommer att göras i den framöver.

Men det finns också skrivregler för fler områden: den svenska kortskriften, matematik och naturvetenskap, schacknotation i punktskrift och fonetik, alla publicerade i olika skrifter.

En titel som blir särskilt aktuell nästa år är Louis Braille – skapare av ett skriftsystem. 2025 är det nämligen 200 år sedan Louis Braille lanserade punktskriften.

Nya rapporter

Under 2023 tillkom två nya rapporter i skriftserien Svensk punktskrift. Den ena heter Matematik och programmering och är skriven av Frida McCabe och Linn Wrangmark. Den undersöker hur väl läromedel, metoder och tekniker – både digitala och analoga – fungerar för punktskrifts användare. Rapporten har blivit ett viktigt underlag för utvecklingsarbete för

både MTM och Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM. Den andra nya rapporten, Interaktiva bildbeskrivningar: en teknikspaning, är skriven av Charlotte Magnusson och Kirsten Rassmus-Gröhn. De arbetar för verksamheten Certec inom Lunds universitet där man för samman mänskliga behov med tekniska möjligheter. Allt för att underlätta för människor i hem, skola, på arbetsplatsen och i samhället. Rapporten ger en översikt av utvecklingen inom området digitala interaktiva bildbeskrivningar.

Punktskriftsnämndens skrifter hittar du under Skrivregler och riktlinjer på mtm.se/punktskriftsnamnden. Vill du läsa någon av de två senaste rapporterna i punktskrift på papper går det bra att mejla till pfors@mtm.se. Alla skrivregler finns också att få i tryckt punktskrift.

Nya medlemmar

Vi vill också berätta att Punktskriftsnämnden nu har fått en ny sammansättning för tre år framåt. Medlemmarna kommer från olika organisationer, myndigheter och från akademien. Läs mer om medlemmarna på Punktskriftsnämndens webbplats. ●

TEXT: BJÖRN WESTLING, SEKRETERARE I PUNKTSKRIFTSNÄMNDEN